

IMPERIALISTI ZABARANTALI PRIMORJE

Jadransko vprašanje rešeno v prid Italije.

Vesnič in Trumbić sprejela italijanski ultimatus. Vsa Istrska, Goriška in kos Kranjske s Snežnikom in železnico do Šentpetra pripade Italiji. Reka postane neodvisna država, zvezana s Istro. Italija najbrž dobi tudi Zader in vse večje otoke. Wilson je pozabil na svojo črto!

London, 11. nov. — Brzjavka iz Santo Margherite listu "London Times" se glasi, da je jadransko vprašanje rešeno.

Glavne rešene točke so sledeče:

1. Vsa Istrska, Goriška in kos Kranjske s Snežnikom in šentpetersko železnico pripade Italiji.

2. Reka postane neodvisna država, ki bo teritorialno zvezana s Italijo.

3. Zader v Dalmaciji pod suverenstvom Italije.

4. Italija dobi otoke Krk, Lužin in Unije.

Danes pride v Santo Margherito ministrski predsednik Giolitti, ki podpisuje pogodbo v imenu Italije.

Italijanska agentura Stefani je objavila poluradno poročilo, ki pravi, da je Italija popolnoma zadovoljna z mejo v Julijskih Alpah z geografičnega in militarističnega stališča. Meja vključuje goro Snežnik in drži do neodvisne države Reke.

Konferenca se nadaljuje danes zjutraj. Rešiti se imajo še mnoge podrobne točke. Pogodba bo vsebovala poleg teritorialnih točk tudi trgovske in politične določbe.

Trumbić sprejel vse italijanske pogoje.

Santa Margherita, Italija, 11. nov. — Dr. Anton Trumbić, jugoslovanski zunanji minister, je v konferenci z italijanskimi delegati sprejel vse pogoje Italije.

Wilson je pozabil na Reko.

Washington, 11. nov. — Uradniki državnega departamenta so izjavili večer, da se Združene države najbrž ne bodo več pečale s problemom Reke in jadranskim vprašanjem sploh, glede katerega so lani igrale veliko vlogo. Ta zadeva se mora umakniti v ozadje drugih problemov, s katerimi se danes bavi državni departament.

Nekateri točke še niso rešene.

Rapallo, Italija, 11. nov. — Jugoslovanska delegacija je večer po kratkem obotavljanju sprejela zahtevo Italije glede meje v Julijskih Alpah in Istri. Gora Snežnik pride pod Italijo.

Jugoslovani še niso sprejeli točk, ki določajo italijansko otoka Kresa, italijansko nadvlado v Zadru s gotovim zaledjem vred in anekskaj več dalmatinskih otokov, posebno Lužina, Visa in Lagoste. Dr. Anton Trumbić je v imenu srbske delegacije pripravljen nadaljevati pogajanja na temelju italijanskega programa; Italija je pokazala dobro voljo s tem, da je nekoliko spremenila istrsko mejo. Ministrski predsednik Giolitti je sredi zapustil Rim in danes pride v Santo Margherito. Plenarna seja je sredi trajala pet ur.

Italijanski ultimatus.

Santa Margherita, Italija, 11. nov. — Ultimatus, katerega je grof Sforza izročil jugoslovanski delegaciji v torek, vsebuje sledeče minimalne (najmanjše) zahteve Italije:

1. Istrska meja, vključujoč Julijske Alpe, goro Snežnik in železnico od Reke do spajalnice v Šentpetru.

2. Teritorialna zveza (koridor) med Reko in Italijo.

3. Reka ima biti popolnoma neodvisna država brez vsake kontrole lige narodov.

4. Aneksija Malega Lužina in Kresa k Italiji.

5. Aneksija Zadra k Italiji.

6. Aneksija več jugoslovanskih otokov k Italiji iz strateških razlogov.

7. Garancije za varstvo italijanske manjšine v Dalmaciji, ki ostane pod srbsko vlado.

8. Demilitarizacija nekaterih postojank, ki pripadajo Srbiji.

JADRANSKI PAKT POD PISAN.

London, 11. nov. — Zadnje poročilo z italijansko-jugoslovanske konference v vili Spinoli blizu Rapallo v Italiji se glasi, da je Giolitti danes podpisal pogodbo z glavnimi točkami rešenega jadranskega vprašanja.

Srbija se bolj zanima za bolgarski teritorij.

Belgrad, 5. nov. — (Po J. S. Inform. biroju SHS v Washingtonu.) — Jugoslovanske čete bodo jutri okupirale teritorij, ki pripada kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev po pogodbi z Bolgarijo. Po tej pogodbi nam pripade teritorij na desnem bregu Timoka, mestu Caribrod in Borigrad in okrožje Strumice z mestom enakega imena. Minister zunanjih zadev je odredil, da se takoj pošljejo domov vsi bolgarski vojni ujetniki, ki še niso bili poslani pred ratifikacijo pogodbe.

POSLEDICE PROHIBICIJE.

Washington, D. C. — Kongresnik Finis J. Garrett iz Tennesseeja se je vozil v avtomobilu, ki ga je sam vodil, kar ni nič izrednega. Ali kongresnik je povozil neko žensko in se zaletel v vlažni tovorni avtomobil. Policaji so ga aretirali in kongresnik je moral prestopiti noč v zaporu, ker ni bilo nikogar, ki bi zanj položil pet sto dolarjev poročstva. Zadnje besede te vesti so malo čudne in nekateri ljudje dvomijo, odkar so slišali od policajev, zakaj je bil kongresnik aretiran, da so resnične.

Policaji, ki so aretirali kongresnika, izjavljajo, da je izpil preveč "ognjene vode," tako da ni vedel, če je cesta ravna ali kriva. Garrett, ki je glasoval za prohibicijo, seveda taži, da je pil "ognjeno vodo." Ali obtožnica se glasi, da je bil kongresnik aretiran, ker je vodil avtomobil v pijanosti in je povozil neko mlado žensko.

Hudobni jeziki pa govore, da je bil za prohibicijo navdušen kongresnik tako nadelan, da so na policiji mislili, da je zanj najbolje, če tam prespi morda.

LADJA V PLAMENU.

New York, N. Y. — Vlačilne ladje so po trdopornem delu privlekli parnik "El Mundo" do peščenice blizu Ellis Islanda, da tam nasede. Parnik je bil v plamenu in predno je bilo delo izvršeno, je še bil napol podrti.

BREZPOSELNI DELAVCI V BERLINU ZASEDLI KOVINSKO TOVARNO.

Berlin, 11. nov. — 2600 brezposelnih delavcev je večer popoldne okupiralo kovinarsko tovarno Lion. Delavci, med katerimi je bilo mnogo oboroženih, so izgnali gospodarje in delovodje iz tovarne in postavili svoje straže pri vhodih. Zvečer je bila tovarna še v posesti delavcev. Znanj so se pričele zbirati policijske čete s namenom, da napadejo tovarno.

500.000 FRANCOSEKIH RUDARJEV ZASTAVKA V NEDELJO.

Pariz, 11. nov. — Voditelji Rudarske zveze so naznanili, da v nedeljo prične generalna stavka rudarjev v Franciji. Delodajalci so zavrgli zahteve. Pol milijona rudarjev in kamnelomecev stopi v stavko.

Brusel, Belgija, 11. nov. — Stavka rudarjev v Belgiji je končana.

MEHIČANI GLASOVALI ZA GENERALNO STAVKO.

Sedemnajst delavskih organizacij je sklenilo paralizirati industrijo.

PREDSEDNIK HUERTA NA STRANI DELAVCOV?

Mexico City, Mehika, 11. nov. — Na sinočnem zborovanju zastopnikov komunistične Delavske federacije v Mehiki je bila sprejeta resolucija, ki poziva delavstvo na generalno stavko. Sedemnajst industrijskih unijs je glasovalo za štrajk. Sklep se izvrši čim prej, vodstvo organizacij zadnje besede pristanišnih delavcev v Vera Cruzu.

Na seji je neki delegat iz Vera Cruzu izjavil, da je začel predsednik Huerta obljubil stavkarjem v Vera Cruzu, da bo vlada dovolila delavcem okupirati pomole v pristanišču. Rekel je tudi, da so pristanišni delavci v Havana (Kuba) in Coronni (Španija) solidarni z mehiškimi stavkarji in nočejo izkladati blaga z mehiških ladij.

Delegatje so soglasno sprejeli predlog, da vlada deportira iz Mehike vse inozemske častnike, ki poročajo laži o delavskem gibanju v Mehiki. Na zboru sta govorila tudi dva Rusi, ki sta apelirala, da se mehiški komunisti drže navodil tretje internacionale. Vse radikalne mehiške unije so bile zastopane.

Generalna stavka—ako se efektivno izvrši—bo udarila na inozemske interese, ki imajo koncesije v Mexico Cityju. Električna sila je v rokah kanadskih kapitalistov; švedski imajo telefonski sistem, japonske tovarne so pa španske in francoske.

DEBS NE MARA POMILOŠČENJA OD WILSONA.

Chicago, Ill. — Gl. odborniki socialistične stranke so ponovno izjavili te dni, da stranka ni zadnje čase storila nobenega koraka pri Wilsonu za pardoniranje Debsa in Debs sam je proti vsaki akciji za svojo osvoboditev, dokler so ječe še polne drugih političnih jetnikov. Odborniki so pozvali, da stranka sploh nikoli ne prošila "pomiloščenja" za Debsa, pač pa njegovo brezpogojno osvoboditev. Prošili pomiloščenja se pravi, priznati krivdo, ki je naravnost v obtožbi. Debs se pa ne da krivega nikakršnega zločina.

TOVARNA ZA IZDELOVANJE ŽGANJA V CHICAGU.

PRODUKCIJA JE NA DAN 120 GALON ŽGANJA.

Več salunarjev je bilo prijetih zaradi žganjetoča.

Chicago, Ill. — Prohibicijonisti agenti so se navadili na tilotapske žganjekuharje in žganjetoče. Zaplenjenega je bilo žganja v vrednosti pet in dvajset tisoč dolarjev.

Pri Joseph Fargu so našli na njegovem domu na pravo tovarno. Žganje se je kuhalo v štirih kotlih nočund. Vsaki dan se je v teh kotlih skuhalo sto dvajset galon žganja. V tej tovarni so našli tudi dve sto šestdeset galon žganja, sedem in štrideset sodov žganjeve namake, trideset sodov vinških drojev in devet in trideset sodov rožinske namake. K hitopaski opravi so pripadle tudi štiri peči na olje. Usloženec so bili štrije delavci, ki niso delali drugega, kot kuhali žganje. Prohibicijonisti so zaplenili vse in odvedli tovarnarja in delavce s sabo na policijsko postajo.

Za tem so sledile preiskave v sosednjih Prohibicijonisti agenti so povsod naročili žganje in ga tudi dobili. Ko so imeli dokaze v svojih rokah, so uvedli preiskavo, zaplenili opejane pišče in odvedli salunarje na policijsko postajo.

Aretiranih je bilo pet salunarjev. V nekem salunu so se za prohibicijonisti agenti namazali. Zagledali so steklenico, v kateri je bila sumljiva tekočina rumene barve. Ko je prohibicijonisti agent potegnil iz steklenice, da se prepriča, kaj je v nji, je zarental. V steklenici je bil prekuhan firnež.

PROTIRITSKE DEMONSTRACIJE V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Pred gledališčem "Capitol" se je zbrala velika množica, ki je protestirala proti razbočanju britske zastave na dan, ko je bilo sklenjeno prepirje. Prišlo je do rabuke in prepirja. Polcija je udarila po ljudstvu z debelimi gorjastami.

Ljudstvo se je masčevalo drugje in sežigalo britske zastave, ki so mu prišle v roke.

SPLOŠEN LOV NA GREŠNIKE.

Jersey City, N. J. — Ni manj kot sto petnajst grešnikov so polovili prohibicijonisti agenti v enem dnevu, ki so grozili v okrajih Essex in Hudson proti prohibicijonisti postavam.

VELIKA ZALOGA ŽGANJA ZAPLENJENA.

Scranton, Pa. — Prohibicijonisti agent W. U. Malone je zaplenil sedem sto zabojev žganja v steklenicah, poleg pa še šestnajst sodov. Žganje cenijo na \$110,000. Žganje so našli pri H. S. Stahlerju.

NEVARNI PETROLEJ.

Winchester, Ind. — 57-letna mrs. E. Laisure je vili petrolej na mrtvo žerjavico v štedilniku. V tem trenutku je bila razstrelba, ki je zavila ženo v plamen. Njen soprog ji je prihitel na pomoč in zadobil ženo, a pri tem delu je precej hude opekline. Ženo je pa zadobil tako težke opekline, da jim po izjavi zdravnikov prav zanesljivo podleže.

ZDRUŽENE DRŽAVE SO ODKLONILI BLOKADO RUSIJE.

Washington, 11. nov. — Vlada Združenih držav je definitivno informirala Francijo in Veliko Britanijo, da se Združene države ne udeležijo nobene blokade proti sovjetski Rusiji, katero nameravajo izvesti omenjeni velesili. Ko je bila ta vest uradno objavljena, je angleški poslanik Geddes posetil državnega tajnika Colbyja in konferiral z njim dolgo časa. Vzrok, ki ga je navedel državni departament za odklonitev blokade, je, ker Združene države niso v vojni z Rusijo.

PROFITAR KAŽE NA PROFITARJA.

STAVBINSKI MATERIAL IMA IZREDNO VISOKO CENO.

Stavbinska industrija ne more oklevati.

Chicago, Ill. — Profitarji zvrčajo krivdo drug na drugega, zakaj stavbinska industrija peša in ne more nikakor oklevati. Stavbinski podjetniki kažejo na visoke cene, ki jih ima stavbinski material, s svojim profitu pa seveda molče. Trgovci, ki tržijo z lesom, pa kriče, da so cene padle.

Neki zemljišni trgovci je pokazal fotografske slike senatorju W. M. Calderju, na katerem so bile slike hiš, poznanih pod imenom bungalow. Dejal je, da so stavbinski stroški v letu 1916 znašali \$3,043 za tako hišo. V letu 1918-19 so znašali stavbinski stroški \$4,512, v letu 1920 pa \$7,000. Prvo vrsto hiš so prodajali po \$4,500, drugo po po \$5,800, sedaj pa po osem tisoč dolarjev.

Kdor pazno preštudira te številke, pride do zaključka, da je imel zemljišni trgovci govece namen prikazati, da je profit zemljišnih trgovcev zdaj nižji kot v letu 1916.

V resnici sapa hiše danes več ne grade po načrtih iz leta 1916, ki so na pr. na prodaj kot krompir ali katero drugo blago na trgu. O tem se lahko vsakdo prepriča ali se je že prepričal, ki kaj razume o stavbinstvu.

Zemljišni trgovci se seveda pokazal na trgovce, ki prodajajo stavbinski material, da oni žanjejo največji profit. Povedal je, da stane kubni jard peska od \$4 do \$5.60, ki je stal v letu 1916 le 90 centov do \$1.20. Zakaj zemljišni trgovci ne povedajo, kakšne so bile cene v letu 1916, je seveda uganka, ki jo lahko razvzroja le zemljišni trgovci.

Pritožili se je zaradi lesnih cen. Rekel je, da so lesni trgovci rekli, da so lesne cene nižane od 30 do 40 odstotkov, kar pa ni res. Hine, lesni veletrgovci pa temu nasprotno izjavljajo, da je cena lesu padla od 13.43 do 36.37 odstotkov.

Zrtve tega profitarstva so seveda stavbinski delavci. Njih mezd se niso povikale vzporedno z dražnjo, kar je tudi zemljišni trgovci A. Kramer priznal pred senatnim odsekom, ko je rekel, da je meza stavbinskih delavcev v Chicagu stabilizirana. Z drugimi besedami to pomeni, da delavska meza ni zakrivila pešanja stavbinske industrije.

VRME.

Chicago in okolice: V soboto jasno in mirno. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 34, najnižja 22. Sonce izide ob 6:36, zaide ob 4:33.

SOVJETSKE ARMIJE POPLAVILE

Vranglova obramba odložena na vzhodni strani otoka.

POLJAKI KRŠIJO MIROVNO POGODBO.

London, 11. nov. — Vojna ročila iz Moskve, datirana javlja, da so sovjetske vojske Vranglovo črto obkrožile sistema in pričele po Krim. Poročilo se glasi: lišu Perekopa (na zapadni strani) se nadaljuje uspešna vanje za posest sovražni položaj. Na vzhodni strani čete prečkajo reko Siva dirale krimski polotok brez uspeha.

Sebastopol, Krim, 10. nov. — Tretja rdeča divizija skozi zunanje utrdbe v Perekopu.

Berlin, 11. nov. — V Sebastopolu pravi, da so love čete uspešno izprobovski istem. Umakniti vrhila pod kritjem ognja s francoske bojevega pomagala Vranglu. Boljše taplače so napadle vseh transportnih plovil brez uspeha.

Pariz, 11. nov. — V italijanski krogi se misli, ni valed drugega valovanja Vranglove armije.

London, 11. nov. — P. nellh poročilo iz Moskve čete izvajale veliko v novembra, ko so končali fanterijski oddelki napad na vzhodni strani križnice. Čete so okupirale Rikaj Alekajevko, udrie in Congar, prodre skozi pri Džambuluku in pri razlika v plitvo vode skega morja. Vse okoliške so bile utrjene in po najmodernejši v pod vodstvo francoske kov. Den 4. novembra te prekoračile reko Siva pile na krimsko sta. V je bilo ujetih veliko Vranglovih vojakov in ogromen. Boljševiki so do tleli 22 velikih topov in oklopnih vlakih so je 40,000 francoskih granat.

Berlin, 11. nov. — Med v in sovjetsko Rusijo se razvija kriza, dasiravno sta ruske in poljske mirovne-eije izmenjala ratifikacijo narne mirovne pogodbe, poudarjajo v Rigi. Pogodba da Poljska prizna sovjetsko jino in pretrga vse stike z revolucionarnimi elementi, boju z ruskimi sovjeti.

Sovjetska vlada je pa to da je poljska vlada 17. okt. pet dni po podpisu mirovne pogodbe s Rusijo — podpisala soka pogodbo s Simonskim voditeljem protisovjetskih mentorov v Ukrajini; po t godbi dobi Poljska vključno trgovino v Ukrajini. Poljanjli minister, knez Sapie izgovarja, da poljska vlada me pogodbo na ta način, v aka ostane v prijateljski z "ruskimi vladi" in ne sovjetsko v Moskvi. To e da lahko podpira Vranglo, Balakovia in druge p, ki zbirajo svoje tople jini in Volinji. Moskva je adresirala oster p poljsko vlado in zahteval Poljski drže pogodbo, podpisali in ratificirali.

(Daje na 3. str.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasila po dogovoru. Naklada je 1000.

Letnina: Zlatinske drave (levo Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na tri mesece; Chicago \$6.00 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.60 na tri mesece, in na inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s 1012

"PROSVETA"

3437 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Support Society.

Owned by the Slovene National Support Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; \$2.50 for foreign countries \$8.00 per year.

Datum v tiskanju n. pr. (November 1-1927) poleg volje izdane in se pomni, da vsem je s tem darovan potekalo naročilo. Posredila je nam, da se nam ne ustavi list.

TRGOVSKA ZBORNICA JE NASTOPILA DEDŠČINO VELIKE PODJETNIŠKE ORGANIZACIJE.

Velika podjetniška organizacija "Seattle's Associated Industries", ki je bila kmalu po splošni stavki organizacija, je preminola. Njeno dedščino je nastopila trgovska zbornica v Seattlu in je objavila poročilo v lokalnih listih, ki se nanaša na boj med delavstvom in podjetstvom od leta 1918.

Poziv je spravljen in trgovska zbornica meni, da bi morala v javnih šolah učiti narodna ekonomija, da bi več razumevanja med delavci in podjetniki.

Citatelji, ki ne poznajo razmer v Seattlu, mislijo, da podjetniki, poslušajoč se trgovske zbornice, ponudili so dedščino prijateljsko delavcem, ker so postali kar noč dobri ljudje. Ne, taki čudeži se danes še ne gode in menda tudi ne bodo godili, dokler ne uveljavljeni način blagovne produkcije in distribucije.

Da so podjetniki postali prijazni in prišli odprto ati prijateljsko lice, postoje precejšnji vzroki.

Pred enim letom, tudi pred petimi meseci niso podali kazali prijaznega lica delavcem; ampak so klicali podbujali drug drugega k neizprosnemu boju proti delavcem. Njih geslo je bilo, da morajo biti delavske organizacije poteptane in na vsem pacifičnem obrežju mora uvedena odprta delavnica — cilj vseh pravovernih jetnikov, ki verjamejo v podjetniško načelo, da v to ni ali podjetju nima pravice nihče drugi ukazovati kot vlik.

Delavci so se krepko postavljali podjetnikom v bran. Izirali se niso le strokovno in politično, ampak tudi karasko. Napravili so tak pritisk na tvrdke, ki so se e, da pod nobenim pogojem ne priznajo delavske yvne organizacije, da so kmalu občutile te tvrdke kupo moč delavcev.

Delavci v Seattlu so se lahko poslužili te bojne meher imajo poleg svojih drugih delavskih listov še evnik.

Prvi so podjetniki pričeli občutiti gospodarsko moč mi a, ko se je marsikateri trgovec zaman oziral, ko meci hodili mimo njegove prodajalne, kakor da bi ne bilo, so spoznali resnico, da je delavčev dolar ilko vreden kot milijonarjev. Radi bi se umaknili in preklicali svoje prejšnje ošabne besede. Toda izrekli so vendar, da ne odnehajo od boja, dokler vsake strokovne organizacije ne bodo popolnoma strte.

Podjetniki pa neradi vzamejo grožnjo nazaj, ki so jo za li delavcem v obraz, še bolj neradi pa priznajo svoj az. Ali nekaj so morali storiti, kajti prav dobro so utili, že odlašajo še nekaj časa s ponujanjem desnice, bodo tepeni, da se tako kmalu ne opomorejo. V tej so se spomnili, da je treba zgraditi most, da ne bo ta z podjetnikov tako očiten in izredno občutljiv.

To spoznanje je povzročilo, da so podjetniki razpu svojo bojno podjetniško organizacijo in naznanili, je njeno dedščino prevzela trgovska zbornica, ki bo r odalej zastopnica podjetniških interesov, toda po tomi v drugih razmerah in popolnoma na temelju dru principov.

Podjetniki niso prostovoljno prišli delavcem nasproti stetiško, ampak do tega so jih primorali gospodarski i. Zdaj delajo podjetniki prijazen obraz? Ali naj i verjamejo temu obrazu, ali naj popuste od svoje etnje?

Prav ta zmaga mora delavce še bolj globoko preda so brez organizacije in delavskega tiska sla na planjavi, katerega prvi močan vetrič položi. Dokler bodo delavci v Seattlu dobro organizirani lo imeli izvrstno organiziran tudi svoj tisk, toliko o bodo podjetniki stokrat premislili, predno zopet svoj napad, kajti spomini na občutljiv poraz, ki oživel od strani delavstva prav zaradi tega, ker so o dobro organizirani in znajo pametno in preudarno svoje orožje, ne bodo tako kmalu izginili iz podh možganov. Vnaka popustljivost od strani delav em oziru bo pa delavcem prinesla nov napad. De e smejo pozabiti na resnične besede, da le večna

straža njim garantira, da se podjetniki tako kmalu zopet ne navale na njih organizacije z namenom, da jih uničijo.

Delavska zmaga, pa naj bo moralna ali materialna, je vprav tako nauk za delavce kot za podjetnike!

DOPISI.

Thomas, W. Va. — Najbolje je že rojstvom znano, da je tukaj našeljenih še precej lepo število Slovencev, okrog 300. Vred tega bi si morali prireditelj, da bi napredovali v vsah ožjih. Toda list, ne moremo zaznamovati onega napredka, kot bi ga morali.

Prod dobrih letom smo tukaj ustanovili združeno prodajalno, ki kljub mnogim zaprekam napreduje pravi pobjedi. Največ članov je Slovencev in tudi še precejšen del Slovencev. Upaj sem, da bodo vsi rojaki postali člani te združene prodajalne, toda na žalost moram priznati, da nekateri rojaki še celo nasprotujejo in odvrtaajo ljudi od prodajalne. In nekaj takih "prijateljev" združene prodajalne je še celo med člani, ki pravijo, "ah, kaj boš kupoval v 'konsumu', ker je vse dražje kot pa pri temu in temu trgovcu."

Toda ti zaslepljeni ne pomislijo, kako zelo so nas odirali privatni trgovci predno smo ustanovili združeno prodajalno in da so takrat upravljali ogromne dobičke. In sedaj pa z namenom prodajajo nekateri stvari ceneje kot pa v združeni prodajalni, da bi uničili naše podjetje in da bi potem zopet lažje odirali. Ako bi se jim posrečilo ta načrt, bi stokrat dobi li povrnjeno vso škodo, katero imajo sedaj. Te pomislite rojaki, predno boste nasprotovali združeni prodajalni.

Vred tega apeliram na vse tujkajne rojake, ako hočete sami sebe dobro, postanite člani združene prodajalne, in ne same člani, ampak kupujte vse vaše potrebščine v tej prodajalni. Postreženi boste ravnotako kot v kakik drugi prodajalni, podpirate svoje lastno podjetje in končno dobiček, katerega spravi privatni trgovci sami, se razdeli med član združene prodajalne.

Nasprotnikom združene prodajalne pa povem, da se premeto motijo, ako mislijo, da bodo uničili združeno prodajalno. Ako se jim ta načrt ni posrečil predo leto, se tudi v bodoče ne bo. Naj bodo le brez skrbi. Mi bomo šli naprej po zahteti poti, pa miigari če se vsi privatni trgovci in njih ponižni hlapi postavijo na glavo.

Omeniti moram tudi, kaj sistem imajo vpeljan tujkajni gospodariji ki imajo na stanovanju in na hrani delavce. Pričetil se je že slučaj, ko je kak delavec umrl, gospodar mu je računal hrano in stanovanje za tri mesece naprej, torej da je bil pokojnik še dolžan za ono, česar ni nikdar dobil. Da bi kak ostal dolžan na hrani in stanovanju je zelo malo verjetno, ker navadno gospodariji se skrbijo, da dobiho ob pravem času vse plačano in ker se tudi dela še precej dobro. Ako kak stanovalce ne plača že prvih 14 dni, ga gospodar navadno že prične po strani gledati in ako bi prvi mesec ne plačal, ga navadno že naznanili in potem pa pride sodnijski izričvalec. In da bi potem čakali tri mesece, naj verjame kdor hoče.

Nekateri gospodariji ki imajo ne oženjene na hrani in stanovanju pripravljajo doma nekako dohodito, katere prodajajo in ako kak fant ne mara vsega potrebiti, kar mu še ostane od plače, ko je poravnal druge kljuke in križe in ako ne mara kupovati še priene gospodar gledati po strani in pripeti se celo, da mu odpove stanovanje in hrano in potem mora tak "stradel" iti a trehurno za krahom, ker je tukaj zelo težko dobiti stanovanje in hrano. Ako pa vse pustiš si pa dober in "fojet" fant. Nekateri trdijo, da so gospodarji prenevali in branili se bolje organizirati ko tpa premozarji.

Vred tega tudi vsi tujkajni fantje težko pričakujejo, kedaj da bo prišla kaka slovenska deklica iz stare domovine v tujkajno naselbino. — Naročnik.

Roundup, Mont. — Delavska razmere v tujkajni okolici so skoro isto kot sploh povsod. Draginja nas tudi full na vseh koncih in krajih.

Da pa nekoliko ublažimo draginjo življenjskih potrebščia smo pred kratkim ustanovili delavsko

zadružno prodajalno, ki prav dobro napreduje. Kot povsod, kjer se delavci gospodarsko organizirajo in ustanovijo svojo združeno prodajalno, tako se tudi tukaj privatni trgovci takoj znižali cene nekaterim potrebščinam, da bi odvračali rojake in delavce sploh od združene prodajalne. Toda mi se nismo ozirali na to, ker se še dohro spominjamo, kako so nas prej odirali in ako ne podpiramo našega lastnega podjetja, da bodo nas še, ako se jim posreči njih amazani načrti. Apelliram na vse rojake v tujkajni okolici, na delo za našo združeno prodajalno, postanimo člani vsi kupujemo naše potrebščine edino le v naši združeni prodajalni.

V tujkajni državi je bila "Delavska-farmarska liga" poražena pri zadnjih volitvah in zmagal je kandidat republikanske stranke Dixon, ki je dobil 23.000 glasov več kot kandidat za governorja delavske-farmarske lige B. K. Wheeler. Toda to nas delavcev in farmarjev ne sme ostrašiti, ampak opogumiti, da gremo na delo in da se pripravljamo za prihodnje volitve, ki se bodo vršile 1924. Ako gremo na delo in agitiramo že sedaj ter se organiziramo, bomo prav gotovo prodrli. Nihče naj ne pričakuje, da bo z prvimi udarci podri drevesa, in tako, naj nihče tudi ne pričakuje, da bi prodrli takoj prvi z našimi kandidati.

Vtiskajni naselbini so se rojaki odzvali v velikem številu prošnji nesrečnega rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v okrajnem zaporu v Telluride, Colo., obdolžen uboja. Pri tem pa moram na žalost omeniti, da so oni, ki bi lahko največ prispevali v ta obrambni sklad, naravnost odrekli vsako pomoč. Prispevali so še celo Poljaki in Italijani. Vred tega ne dela to nikake časti onim rojakom, ki niso hoteli prispevati in pomagati rojaku, ki je po nedolžnem prišel v tako kritično položaj.

Prispevali so sledeči rojaki: Po dva dolarja: John Bobash, Tony Polich, Martin Zmajec in Martin Pluth; po en dolar: Neimenovani, Joe Bachurina, John Ergen, John Kupan, Frank Adler, John Milos, Mike Budisolič, Joe Pechovnik, Frank Oset, Luka Zupan, John Glatch, John Pukspan, Tony Vanohena, Joe Spelich, Frank Prusnik, Tom Ronetto, Jack Petek, Mike Paulich, Frank Strnat, Mike Krizan, Joe Schereed, Louis Vidio, Joe Pirtz, Joe Bulich, Nick Schebetich, Mike Renik, Fred Ozanik, Peter Stefane, Geo Stefane, Joe Razik in Joe Lawrence; po 50c: Frank Novak, Frank Koren, Joe Chatez, Jack Krizan, Tony Pirtz, Tony Fon, Julius Marinich, John Kobak, Ignace Cuculich, Geo. Antolich, Frank Kobetich, John Stoflenich, Ignace Vrant, John Mejak, John Beher, Frank Baloch, Tony Hodey, Fr. Golik, Marko Vranesha, Fred Ozanik, Nik Vranesha, Mike Sparrar, Filip Oremovich, Joe Andolchek in Frank Gruden; Tonk Vesel 60c, Louis C. Zupan 40c. Skupna vsota \$53.—, katere sem poslal na g. Peter Caliga, Pueblo, Colo. — V imenu nesrečnega rojaka se najiskrenejše zahvaljujem vsem darovalcem. — Frank Gruden, Roundup, Mont.

La Salle, Ill. — V tujkajni bolnišnici je umrla rojakinja Mary Zupanec 8. novembra t. l., ki je je obostrela njen soprog 2. oktobra t. l. med prepirom. Do zadnje minute je upala, da okreva, ker ni mogla zapustiti tri nedolžna otročka. Toda podlegla je ranam. Stara je bila 37 let, in doma iz Arli, pošta Beezice na Štajerskem. V stari domovini zapušča mater, štiri sestre in dva brata, tukaj pa enega brata in več sodelavcev.

Pokojnica je bila splošno priljubljena pri vseh rojakih, kot skrbna mati svojih otrok. — Bila je članica NHZ. — Poročnik.

INSTITUCIJA VEŠČINSTVA. Redovniški Thomas Ave. Col. — Števil med ljudskimi in beopolnimi je dovoljena v Zdr. državi.

METEORITI

Druga obletnica.

(Resnična drama.)

Prvi prizor: Fländrsko. Grmeje topov, dim, strupeni plini, kri. Drugi prizor: Peter prvi z drugimi vred v naskoku. Najprej za demokracijo! Smrt avtokraciji!

Tretji prizor: Vojski stoje v vrsti. Mosko stoje kot stebri. Prsti desne roke se dotikajo kape. Peter je prvi. Francozi general nastopi; lep, postavni možak. Nekaj svetlega priprne Petru na prsi in potem ga poljubi na lice. Petru se razširijo prsi. Junaki! Slava junakom!

Četrti prizor: New York. Parnik izstopa iz sebe roj vojakov. Polki, bataljoni, divizije. Parada. Zastave, godbe. Navdušenje in evetje. Petru se širijo prsi. Doma smo. Ali nas vidite? Mi smo poveličali demokracijo. Junaki! Slava junakom!

Peti prizor: Chicago. Madissonova ulica. Peter v civilni obleki stopa ponosno. Potrka na vrata pisarne. Delodajalec odpre. Tukaj smoj! Demokracija je zmagala. Zda pa zopet na staro delo...

Kaj? Delodajalec odmaje a glavo. Služba je že davno oddana drugemu. Zda ga ne potrebuje. Mogoče pozneje, mogoče. Peter povese glavo. Ali je to nagrada?

Šesti prizor: Tovarna. Peter stoji pred vratmi. Nič!

Sedmi prizor: Druga tovarna. Peter stoji tam. Nič!

Osmi prizor: Deseta tovarna. Nič!

Deveti prizor: Ulica. Peter stoji in drži v rokah šop svinčnikov. Mimo njega drve ljudje semintja. Nihče se ne ozre.

Deseti prizor: Privatna palača. Peter vstopi počasi s kupom knjig in slik v naročju. Pozvonil. Sluga pride. Sluga se vrne drugič in odmaje z glavo. Peter ališ gospodarjev glas in karajoče besede: "Berače enostavno odpravite!"

Enajsti prizor: Zdravnikova soba. Peter sedi na stolu in pokakluje. Zdravnik mahne z roko. Pluća niso zdrava. Posledice strupenih plinov. Lahko pride jetika. Za takšno delo ni Oeblja naj se krajev in prostorov, kjer je dim, sopara in alah zrak. Pet dolarjev!

Dvanajsti prizor: Sobica v zaniknem hotelu. Peter sedi na stolu in podpira glavo z rokama. V roki drži račun neporavnane starnine, ki mora biti plačana v štiriindvajsetih urah.

Trinajsti prizor: Madisonova ulica. Peter stoji pred revstavrarijo in ogleduje potrčeno pecivo in pečeno kokoš na oknu. Ustnice se gibljejo in desnica se nervozno oprjemlje za levo stran.

Štirinajsti prizor: Ravno tam. Peter strmi predse. Globoko premišljevanje. Naglo prekorati ulico. Trafika. Peter pogleda na desno in levo. Stopi v trafiko, porabi zavoj cigaret in zbeži. Zunanaj se ustavi in — čaka. Nikogar ni. Nihče ga ni videl.

Petnajsti prizor: Adamsova ulica. Peter stoji na vogatu in se ozira na vse strani. Dolgo časa gleda in gleda, a končno se namahne. Policist prihaja. Peter se napoti proti njemu. Ziblje se semintja — kot se mora zibati pijanec — in se zaleti v policista. Policist ga prime za roko, zaspe okrog in sune od sebe: "Izgubil si!" Ali ga res nočejo zapreti?

Šestnajsti prizor: Restavracija. Peter vstopi in sede k dolgi jedli. Ni miša. Strelaj stopi predenj. Peter seže v žep in privleče vojski revolver. Strelaj ostrmi in odskok. Peter položi revolver na mizo. "Daj mi jastil Vse, kar imam, mi daj, toda plačaj no bom miš; ker nimam denarja." Strelaj pelkne in čezli v kuhinjo. Telefon zvonil — in Peter se namahne. Torej se mu je posrečilo. Sedemnajsti prizor: Ravnotam. Pred restavracijo se vstavi policistki voz. Četa policistov plane skozi vrata. Peter mirno sedi in žvi-ga tisto.

Artilerija, kavalerija...

Le počakaj, kajser ti usiři! Osemnajsti prizor: Celica za omreženjem. Peter sedi na trdi slamnici. Strelaj! Tako je kakor v zakopih! Samo bolj gorke. Juha je gorke — in vse je zastoni kakor na fronti. In grabata tukaj ne črv... ni strupenih plinov, mešev in odstrajanih plinov... Dobro je tukaj! Slava živim junakom!

Na fländrskem polju grobov je sto in sto. Po njih se pa siplje listja snho. Zunanaj je hup: Parne piščali tu lijo in zvonovi zvone. Zmagovita demokracija praznuje drugo obletnico. K. T. B.

VOJESLAV MOLE: SEJAVEC.

Pomladna pesem.

Sejavec stopa čez njivo. Rano jutro je. Čet snje gore, kjer se bujajo iz zamuljenih sanj večni lesovi, je razlilo sonce v svet marje bleška, da trepečajo pod njegovimi žarečimi valovi oborje in se kolketa v daljini srebrni pas reke, zastor a komaj vidnim meglinim pajčolanom. Na bližnjem holmu se je prebudila dobrava in zavvenela v pitajih pesmih. A kjer se bel v zelenem breg vaška cerkev, je zdrihtelo v stolpu in zaplulo okrog sveči vzduh nad strehami nizkih koč v smejajo se razorana polja; zvonijutranji zvon, poje jutranjo molitev.

Čez razorano njivo stopa sejavec. Solnce ga oblija, stopa kakor svetnik, obdan od zlatega bleška, čez vonjajoče sočne brazde, Zemlja diši vseokrog, njiva trepetja kakor mlada, ljubca žena. In čez njo stopa človek in seje v njeno telo svoj trud in znoj, svojo upanje in bodočnost. In zemlja poje in se smeje; visoko gori pod nehom zvoni odmev njene pesmi, nekje pod solncem vrika škrlanček.

In sejavec stopa čez njivo. Z božansko kretnjo iztega desnico, odpira dlan in iz nje padajo semena na vlažno grudo. Prez, ne hartja padajo in zemlja jih sprejema vase in se spaja z njimi.

Smeje se jutro, šumi jo v gorah trebljeni lesovi, vrisa zemlja. In kakor bog stopa v solnen svetaveč čez njive in seje, seje življenje.

OBLEKA IMA VISOKO CENO. TOVARNARJI PA HOČEJO ZNIZATI DELAVSKO MEZDO.

New York, N. Y. — Krojaška industrija se je v zadnjih petnajst letih razvila do tega, kar je danes. Ljudje, ki so pričeli s par stotaki pred deseti leti, so danes milijonarji. Izkoriščanje pa tudi nikjer ni bilo tako veliko, kot v krojaški industriji. Delavce so zaslužili po pet, šest, sedem dolarjev na teden pred deset ali osem leti. Krojaški delavci so se pričeli organizirati in a pomočjo svoje organizacije so zadnje štiri leta izvojevali koncesije od podjetnikov, ki jih postavljajo med bolje plačane delavce.

Vred neznosne draginje in nesramno visokih cen za obleko se je letos poleti pojavila kriza v tekstilni in krojaški industriji. Ljudje so se navelikali plačevati idrnske cene za obleko, napravljeno iz sukna, ki je bilo narejeno iz starih ovoj, prodajali so pa te obleke kot obleke iz čiste volne. To je povzročilo krizo v industriji. Krojaški in tekstilni podjetniki so seveda nagrabili milione in njih sedanjí zaključki govore, da leže grabiti milione še nadalje.

Vprav sedaj izjavljajo krojaški podjetniki, da mora organizacija krojaških delavcev preje pristati na znižanje delavske meзде, predno prične z obratovanjem. Gospodje prav dobro vedo, da ne bo naročil, čeprav se meзде znižajo, ker bodo cone ostale vseeno visoke ali se pa bodo za toliko znižale, da kapice ne bo prav nič, preštiral. Dalo je znano tem gospodom, da lahko plačajo delavcem pri teh cenah, ki jih imajo obleke, če enkrat tako visoko meзде, kot jo prejemale, pa ne bodo imeli prav nobene izgube. Ali kljub temu zahtevajo podjetniki, da se znižajo delavske meзде!

Ali ne postavljajo taka zahteva podjetniška lakomnost v pravo luo?

RUDARJI V COLORADU OBO-ŽUJE NA GLAVO.

Greeley, Colo. — Odborniki 15. distriktu rudarske unije U. M. of A. so bili te dni obojejeni na \$25 in \$50 denarne kamni na obtožbo, da so krili državni industrijski zakon a starke v novembru 1919. Kamnovanik je trinajst odborikov.

Inozemstvo.

Strajk v Vatikanu.

Rim, Italija. — Čuvaj v vati-
kanskem muzeju so priliči do pre-
pričanja, da se v današnjih dneh
materialističnega sveta človek ne
nadi od božje besede, ampak da
potrebuje hrano, če se hoče preči-
veti. Hrana pa stane denar in ker
je bila njh mešala tako majhna,
da ni zadostovala za hrano, so za-
hitevali, da se povzra. Ravnatelj je
bil sveda drugega mnenja in je
menil, da čuvaj lahko malo str-
dajo, ki opravljajo svojo službo
na tako svetem mestu, saj so svet-
niki tudi stradali in se postili.
Ravnatelj je celo menil, čim bolj
se pravoverni katoličani postijo, to-
liko večje zaslugi si pridobi na
drugem svetu. Čuvaji so sicer po-
kušali s postom, a prepričali se
so, da njih želodec protestira in se
ne da potolažiti s obljubami na
drugem svetu. Povedali so zopet
ravnatelju, da želodec protestira
in, ali gospod ravnatelj ni hotel
nič slišati o takih protestih, ki so
pregrešni in odklonil je prošnjo
za povzikanje meze.

Čuvaji so pa rekli, če že mora-
mo stradati in se postiti, tedaj je
najbolje, da prenehamo delati,
ker bo lažje prenašati post, če ne
delamo. Zastrajkali so, kot pr-
vijo delavci, ravnatelj je zapri-
muze, ali kakor pravijo podje-
niki, izpri je delavce zaradi njih
progrešnih želodcev, ki so prote-
stirali proti postu.

Angleški poslanec aretiran na Iraku.

London, 11. nov. — C. P. Ma-
lone, poslanec v angleškem parla-
mentu in bivši polkovnik v angle-
ški armadi, je bil sredi aretiran
v Dublinu, kjer je imel predavati
o holjektivizmu na kolegiju Trinity.
V njegovem stanovanju se je iz-
vršila policijska preiskava in za-
plenjene so bile mnoge njegove
listine in pisma.

(Malone je bil izvoljen poslan-
cem kot liberal, ali ko se je leta
1918. vrnil iz sovjetske Rusije,
kjer se je mučil s parlamentarno
misijo, je izjavil, da je komunist.
Od tistega časa je voditelj angli-
ških komunistov.)

Položaj na Iraku je vedno
Jabbi. Delavska stranka se pri-
pravlja za blokado na železnicah.
Terorizem angleške policije se na-
daljuje.

Starekoptni voditelji se krivi.

Stockholm, 11. nov. — Petro-
gradska "Krasnaja Gazeta" izra-
ža veliko nezadovoljnost vled
poraža angleških rudarjev, ki so
trikrat glasovali za stavko, a
končno so se morali vrniti na delo
s kompromisom. List piše, da so
starekoptni voditelji največja
nesreča za delavstvo v zapadni
Evropi.

Armenija sklenila premirje s Turki.

Carigrad, 11. nov. — Armenska
vlada je sklenila premirje s tur-
skimi nacionalisti, ki so pred ne-
kaj dnevi okupirali Kara in Ale-
ksandropol in ki so se bližali Eri-
vanu, glavnemu mestu Armenije.

Transportni delavci v Angliji se združijo.

London, 11. nov. — Delavci, or-
ganizirani v transportnih unijah,
bodo te dni glasovali, če se zdru-
žijo v eno samo organizacijo; gla-
sovali bodo tudi mornarji v svojih
treh unijah. Ako se, izvedejo za
združenje, tedaj stopijo v delav-
sko trozvezo.

Volilni isgredi v Milanu.

Milan, Italija, 9. nov. — Pri
delavskih demonstracijah sredi
bil ubit urednik tujaknjega li-
sta "Secolo". Delavci so prazno-
vali zmago pri obilnih volitvah
in prišlo je do spopadov z nacio-
nalisti; policija je posejevala in
streljala na izrednike. Vse o-
se je bilo ranjenih.

Socialisti in komunisti so zma-
gali v Milanu s 4000 glasovi veči-
ne. V Florensi je tudi zmagala
socialistično-komunistična lista z
okrog tristo glasovi večine.

Stavke v Berlinu.

Berlin, 9. nov. — Usilbeni e-
lektrarne in plinarne so v stavki
in mesto je brez razsvetljave.
Berlinčani so se vrnili v stare da-
se in svetijo s svečami in petro-
lejkami. V par dneh so sveče zelo
povzočile v ceni in izrednih je
bilo tudi večilovov v prodajal-
nicah s svečami. — 20.000 hišni-

kov in vratarjev je tudi glasova-
lo za strajk. Nekaj se govori o
splošni stavki, ki pride v dveh
tednih. Vlada je v strahu in in to-
po-ve okrog vladnih postopov v Wil-
helmstrasse.

Angleški kapitalisti se namerava-
jo polastiti najbogatejše kitaj-
ske provincije.

Tokio, 8. nov. — V japonskih
uradnihi krogih je zavladala veli-
ka razburjenost, ko so izvedeli, da
ostoji neka tajna pogodba med
južnokitajsko vlado in britanskimi
interesi za gospodarsko kontrolo
Kvangu, ki je najbogatejša
kitajska provincija. Angliji dobe
kontrolno potom premožnega
monopola, in če se pakt izvrši,
vzamejo v svoje roke železnice,
česte in vsa plobovna sredstva v
dotični deželi.

Georgia se pogaja z boljševiki.
Tiflis, Georgia, 8. nov. — Ge-
orgijska vlada se pogaja z za-
stopniki Moskve v svrhu gospo-
darske alijance. Ruski sovjeti so
ponudili Georgiji razne izvozne u-
godnosti, ako pretrga vse trgov-
ske vezi z Anglijo in Francijo.

Turški nacionalisti so poslali
dve topniški iz Trebizonda ru-
skim sovjetom v Novorosijsk.

Ameriški bankirji pomagajo pri
trgovini s Rusijo.

Kristijanija, Norveška, 9. nov. —
Tukaj se poroča, da gotovo
ameriške banke vodijo kupnjo iz
ruskimi sovjeti s posredovanjem
norveške trdke "Norske Rusisk
Handelskompani". Kupnja se su-
de okrog velike zaloge ameriškega
blaga, ki se nahaja v Franciji.

Sovjetska vlada je naročila sto
lokomotiv in 1600 vagonov oblike,
akornjev in žvil za kar je pri-
pravljen plačati 130 milijonov
frankov.

Francija je poslala ameriški
vladi protest proti tej kupnji,
toda po zanesljivih vesteh je bil
protest brez uspeha. Sovjeti so
ponudili na prodaj veliko zalogo
kož v Arhangelsku za 18 milijonov
frankov, in kot se sliši, je neka
angleška trdka kupila kože.

Poljaka dobi še enega d'Annun-
zija.
London, 9. nov. — "Daily He-
rald" poroča, da se na Poljskem
morda pojavi poleg Zeligoškega
še eden d'Annunzio. General Roja
se pripravlja na okupacijo Teki-
nja, ki je v rokah Čehov. Francija
je baže zagotovila poljako vla-
do, da bo v slučaju zasežbe Teki-
nja nevtralna.

Generalna stavka v Bologni.

Bologna, 8. nov. — V tem mestu
je generalna stavka. Tovarne,
prodajalnice in promet počiva.
Casopisi ne izhajajo in kruha ni
mogoče kupiti. Socialistični posla-
nce Buco skrbijo za red v mestu.
Policija je obtožila delavsko rde-
čo gardo, da ima veliko nalogo
orožja in streljiva skrite v delav-
skem domu.

Bivši cesarski grad sgorel v
Budapešti.

Budapešta, 10. nov. — Požar je
uničil grad bivšega cesarja Fran-
ca Jožefa. Zgori je tudi zname-
niti izrezljan strop iz časov Marije
Terezije.

Gladovni stavkarji v Corku stra-
dajo že 90 dni.

Cork, Irsko, 8. nov. — Devet
političnih jetnikov v tujaknji
ječi, ki so stopili v gladovno stav-
ko dne 10. avgusta t. l. in na ka-
tere je svet že menda pozabil, so
danes 92 dni v stavki. Jetniki so v
zelo slabem položaju in eden stav-
karjev — Hennessy po imenu —
umrje vsak trenutek. Nune jim
strožejo stalno.

SOVJETSEK ARMADE POPLA-
VILE KRUH

(Nadaljevanje s 1. stran.)
Mashovska "Pravda" je obto-
žila Poljsko, da izrablja sedanji
mir za novo vojno. Poljski so ni-
ne zmenijo za točke v pogodbi in
podpirajo protirevolucionarne ele-
mente v Ukrajini in Belu Rusiji.

London, 11. nov. — Iz Kopen-
hagena javljajo, da je general
Pavlenko, ukrajinski vodja belih
det, prišel splošno ofenzivo s
100.000 možmi v Ukrajini proti
sovjetom. Pavlenko upa, da bo
njegova ofenziva pomagala gene-
ralu Vranglu. V okolici Kersona,
severovzhodno od Odese se vse
siloviti boj.

KAKO SE UČITI ANLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knji-
go ali časopis, beležnico (note
book) in Angleško-slovenski be-
sednjak, ki ga je sestavil dr.
Kern. Vsako neznano besedo po-
iščite v besednjaku, kako se izgo-
vorji in kaj pomeni; zapišite ne-
znane besede v beležnico in jih
večkrat ponovite. V par mesecih
boste imeli lep zaklad angleških
besed, katerih bi ne dali za sto-
tine dolarjev. Jesenski in zimski
večeri so kot nalašč za učenje.
Vse slovenska hiša bi morala
imeti ta besednjak. Naročite ga na
slednji naslov:

Dr. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštni-
no vred. Istotam lahko naročite
za \$125 Zornanovo pesni, ki
vam bodo ugajale.

NAZNANILO BOLNIKOM

Ze pred 30 leti neki običajski
zdravnik prišel zdraviti svoje bolnike
a NUGA-TONE zdravilom. To zdrav-
ilo je sestavljeno iz osmih zdravilnih
snovi, ki se navadno vedno priporo-
čajo po boljših zdravnikih vse povsod
po svetu. Teh osam zdravil deluje in
ojljuje vse telesne organe. Nuga-
Tone je eno med najboljšimi zdravili
za železode nerodnosti, črvena in
leterna nerode, zapako, slabe preba-
ve, beli jezik, smrdljiv duh, pekočine
pri srcu, kisl železode bluvanje, zgrubo
apetit, nervoznost, proti izgubi ve-
selja in energije, oslabeost in usru-
jenosti, slabe kri, bledavost in enake
bolezni. Izredite ta oglas, nesite ga
v lekarno bljerkoli in naročite si ste-
klenko Nuga-Tone še danes vilavite
to zdravilo nekaj dni in že ne bode-
te popolnoma zadovoljni vrnite leka-
rnarju ostanek in zahtevajte denar
nazaj.

Druggist: You can get Nuga-Tone
from your jobber or from the Na-
tional Laboratory, 537 So. Dearborn
St., Chicago. Absolutely guaranteed.
Retail price \$1.00. (Adv.)

DR. JOS. V. GRAHEK
ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10.00 zjutraj
do 2.30 popoldne.

943 E. Ohio Street

Telefon Cedar 2388

N. B. PITTSBURGH, PA.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Molki, ki so bili vojaki v av-
strijski vojski za časa svetovne
vojne, sedaj lahko pridejo iz Ju-
goslavije v Ameriko, če vam na-
pravi potrebne prošnje in druge
potrebne listine

MATIJA SKENDER

javni notar za Ameriko in
stari kraj.

5227 Butte Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da gride oseba,
ki si jo želite k sebi, — ali pa vam
povrne denar. — V vseh pravnih
in notarskih poslih pa v zadevah,
ki so v zvezi s potovanjem vaših
ljudi iz starega kraja, se obrnite
nanj, pa boste v vseh zadovoljni,
zakaj, on je za vas, a vi bodite
zanj.

Za božične praznike.

Božični prazniki se bližajo. V tem času bote ali nehoti, bolj po-
gosto mislino na svoje ljudi onkraj oceana.

POTOVANJE V STARI KRAJ. Ako ste namenjeni potovati v stari
kraj in obhajati praznike v kregu svojih dragih, potem je sedaj čas,
da se odločite za odhod in si preskrbite parnik in drugo. Za ta slučaj
vam naša trdka nudi točno in poteno potrebo. Najboljše pril-
nosti na razpolago so:

PARNIKI ZA TEST: 10. nov. Pannonia, — 18. nov. Belvedere, — 3.
dec. Argentina in 23. dec. President Wilson. To so vsi parniki, ki
grede direktno na Trst. (Ako pa hočete iti na Genevo in potem s
vlakom na Trst, — kar vam rama firma neodkritje ponuja, — vam
pa tudi mi lahko postrežemo.) Pišite po vsaki rad.

PARNIKI NA HAVRE IN OBERBUEO: 11. nov. Imperator, — 13.
nov. La Lorraine, — 20. nov. La Touraine, — 23. nov. Aquitania, —
26. nov. Caronia, — 27. nov. La Savoie, — 1. dec. La France, — 4.
dec. Rochambeau, — 9. dec. Imperator, — 3. dec. Saksonia, — 11.
dec. La Lorraine, — 14. dec. Aquitania.

IZ STAREGA KRAJA je še prišlo na stotine potnikov — bratov,
sester, otrok, starišev, nevest, prijateljev itd. za katere je naša
trdka napravila potrebne listine in jim poslala, oziroma preskrbela
karte. Stevilni zahvalna pisma pričajo, da naša trdka stori za po-
tnike toliko, kolikor se sploh da storiti. — Mnogi rojaki kupijo v svo-
jem kraju karte za svoje sorodnike, a ko isti pridejo v New York
in imajo sitnosti na Ellis Islandu, pa nas prosijo za pomoč. Trdka je
in imajo sitnosti in si tako prihranite nepotrebne situosti in
da na to vnaprej mislite in si tako prihranite nepotrebne situosti in
stroške. Ako ste torej namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja,
potem je vam in vašemu potniku v korist, da naši trdki poverite
todašnje posle.

POSILJANJE DENARJA. Ze od nekada pošiljajo ameriški re-
jaki svojem v stari kraj denarna darila za praznike, v tem vo-
meri pa bode to storili sedaj, ko je v starem kraju potreba toliko
večja. Tudi v tem slučaju vam more biti naša trdka na razpolago.
Naše cene se vedno med najnižjimi in tudi v točnosti na mostja
naše trdke med najtočnejšimi.

Za nadaljnja pojasnila pišite na:

LEO ZAKAJSEK

79-9th Ave., New York City, N. Y.

Držite ta limiment
pri roki.

Kadar trpite na prehladu, hujšagi,
solzati, nesmirni, boleči mišicah, otr-
pljenih čustih, krčih in drugih sponah
bolečinah, rabite samo

Severa's
Gothardol

(Prejeto Severovo Gothardol) na mišici,
kjer je bolečina, in ste lahko prepričani,
da vam bo kmalu odleglo. Ta zdravilni do-
mest limiment je bil sebilan skoti širi-
doest in s največjim in zadovoljivim
uspehom za odpravo bolečin bolečin in
otrpelosti ostale. Naredaj v vsaki
lekarnah. V dveh manih. \$1.00 in 50c.

BALTISKA PAROBROD-
NA DRUŽBA

(BALTIC STEAMSHIP).
AMERIŠKA
KORPORACIJA.

Hitro vožnja v prvem in tretjem
razredu naravnost do

HAVRE.

Direktni železniški vlaki v Paris in
vsa večja mesta v Jugoslaviji.

PARNIK S. S. ROCHELLE
(prej last Hamburg Ameriške črte
Hamburg) odpelje

20. NOVEMBRA

Oglašite se v našem uradu na
24 Whitehall St.,
NEW YORK, N. Y.

Edini starokrajški
SLOVENSKI ZDRAVNIK
v Pennsylvaniji

Dr. M. Milojevič
preja vsajski zdravila in vsi-
letni zdravnik določne bolni-
šnice v Gradcu na Slavonkem.

437 — Wood Street
PITTSBURGH, PA.

GRAMOFONSKÉ
PLOSCE

Pišite po
svetovni
Velike
saloge
in in
službine
Wm.
Sitter
Co.
5809 St. Clair Av.
Cleveland,
Ohio

Slovenska Narodna Podporna Jedinica

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI STAN: 2887-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik: Vincenz Calabar, predsednik: Anton Hruša, Box 140, Canton, Ill. tajnik: Mark Turk, tajnik: Alojzije Adolfini Post: Margot, sekretar: St. Margot, sekretar: St. Margot, sekretar: St. Margot.

POŠTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 404 11th St., Springfield, Ill. Martin Zeleni, 278, Barbours, Ohio, Jan. Radlak, Box 432, Southton, Pa. Frank Sourth, 609, Ave., Cleveland, Ohio, John Krpan, 1048 First St., La Salle, Ill.

SOLNIŠKI ODESK.

OKROŽJE OKROŽJE: Paul Horner, predsednik, 2887-89 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL. OKROŽJE: Nuditi Platerich, Box 626, Bridgeville, Pa. OKROŽJE: Anton Radlak, Box 78, With Haven, Pa. OKROŽJE: Anton Radlak, Box 134, Green, Ohio, in njegovem. OKROŽJE: Leo Kaker, Box 266, Gilbert, Minn., in njegovem.

Nadzorni odbor.

Matt Paporiti, predsednik, 18817 Waterloo Rd., Cullowess, Ohio, John, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenz Calabar, John Underwood in Matt Paporiti.

Združbeni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tréti, Box 161, Lawrence, Pa. John Owen, 648 Exchange, Detroit, Mich. Jan. Blich, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1344 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDENIK "PROVETA": John Zavorina. POSREDOVATEL: Karapandzen s gl. uredniki, ki delajo v glavnem centru, so vrh: VSA FIRMA, ki se nanajajo na posle gl. predstavnikov in na svoji: Frank S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORKE SE NALOŽI: Nuditi Platerich, Box 626, Bridgeville, Pa. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševanja odborov, vseh in našteti: Tajništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z SLADAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na nadzorništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede poljudstva v gl. izvrševanju odborov se pošiljajo na gl. predstavniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj. Vsi posli na gl. posli našteti so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 418 Pierce St., Springfield, Ill. Vse pritožbe proti uradništvo glavnih se naj pošiljajo na naslov: Predsednik S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi posli in drugi posli, namreč, splošni, narodni in splošni von, so v glavnem jedrno, naj se pošiljajo na naslov: "Proveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje in domovine v Ameriko po niski ceni! POŠILJATI DENAR HITRO in po najnižji ceni! POTOVATI V STARI KRAJ po najnižji ceni, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

123 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listine in domovine v vse Ameriko. Izdelavam vse notarske posle in potene dobavo svojcev. Potnikom in stari kraj predstavljam posle in računam se konsularne potstojbine.

Najboljše in najkoristnejše božično darilo

za vaše sorodnike v starem kraju je darilo. Mi pa od-
poljemo za vas točno in ceno. Vašim dragim daruje,
uločno knjižico. Mi plačamo obroke na vse hranilne vlo-
ge po

4%

Ako želite dobiti vašo družino v Ameriko, mi vam
preskrbimo vse potrebno.

Prodajamo tudi parobrodne listine na vse progi ZA
in IZ Evrope. Za vsa pojasnila pišite vedno na

NEMETH STATE BANK

Glavni urad
10 East 22nd St. NEW YORK CITY 107 Nassau Av.

ZA BOŽIČ LAHKO POŠLJE VSE ZADOL SVG
CEM V STARI KRAJ.

Sprejememo nabore do 1.000 funtov tedaj, toda nabori mor-
biti mečni, da se ne razbišajo.

Mi bomo odposlali vse nabore pred novembrom, tako da jih do-
zagotovo za božice.

Razumno za prevoz le 15 centov za črto. Eder bo pa
naj pošlje tako, da jih dobemo do 10. novembra.

EUROPEAN TRADING & EXPORT CO.

STRUKEK & HONAK

28 — 9th Avenue NEW YORK, N. Y.

Premislite dobro, komu boste izročili denar
potnikov v stari kraj, ali pa za vašo vsi

Glavni živino v času negotovnosti in strahu, vsaki človek po-
bitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agenti in
ni bankirji ravstajo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavlja v denarnem prometu nepričakovno
preke starih izkušenim in preizkušenim trdnostim; tako bo pa v
neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje mestomljen
ube, je veliko vprašanje.

Naše denarne posiljavitve se rednji čas po novi sveci in
način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in
ljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najboljša po Domestic Money Ord-
po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER

12 Cortlandt St., New York

Shod soc. dem. v Ljubljani.

Škoda, ki ga je v Ljubljani, je bil manifestacija razrednega delavstva. Vse kričarje, kraljeve in komunistične, da je Ljubljana kot mesto nezavedna, je s šodom tako temeljito ovirala, da ni treba za to nikakršnih kaznov.

Škoda, ki so ga nameravali dati in klerikalci, ki so jih delični demagogi nabujali, ni bil dosegel povsem naših uspeh. Velika večina komunistov je namreč ugotovila, da jih razredni demagogi izrabljajo v korist kapitalizma in klerikalizma proti demagogiji. Ta uspeh je dosegel na šodu v prvi vrsti s. Etnin, ki je govoril stvarno in vsevalno zbranim občinam burno odobravanju. Jasnost je bila na tem šodu, da so reditelji vsakogar na šod, samo osebno znane, razredne in prepešene, ne bilo potrebno, ker že delavci zahtevajo, da se delavski šod dobi dostojno in resno zahteva boj razredno za proletarijata.

Govor predstojnika s. Kocmurja.

Prvi shod v Mestnem domu je ugotovilo, da Jugoslovanska država in se ne more tako urediti. Dobili smo Narodno predstavništvo, ki pa je karikatura parlamenta. Kar je namreč hotelo, da volja zgraditi, to je po narodna suverenost. Ljudstva se probuja in obisk našega prika, da so minili časi, da delavci lahko uspevajo. V dobi volitev, naše naloge pripraviti, da bo delavci imeli glasovnice v roki, tem, da drug način odločanja usodi države. Danes bomo imeli svoj program, ki je ostal, kakor je bil pred vojno. V tem imamo sodruga Etni-

na Kristana, ki ga je vojna preganjal v Ameriko (poslušali a plavdirajo). Preganjali so ga tudi v Ameriki. On je vztrajal in se sedaj vrnil v Evropo, da se na lastne oči prepriča o naših razmerah. V tem imenu ga pozdravljamo in mu dajemo besedo.

Govor sodruga Etnina Kristana.

Čenjeni zborovalci! Zahvaljujem se Vam s kratkimi besedami in prihajam takoj na važno stvar. V Jugoslaviji stojimo pred volitvami za ustavno skupščino, na kar je narod čakal 2 leti, dasi bi bil to prvi pogoj, ki bi ga morali izvršiti, da državo konsolidiramo. Edina prava tla, na katerih bi mogla in smela biti zgrajena država, je volja ljudstva. Dve leti je bilo treba, predno so se vladajoči krogi odločili, da podelijo ljudstvu pravico, ki mu gre od začetka in katere mu nihče na svetu ne bi smel vzeti, namreč pravico, da izreče, kakšno hoče imeti to državo urejeno in kako hoče živeti v njej. Zato je bilo treba dveh let. Ne, kakor so nam pravili, radi nepriljubljenosti ljudstva, ne zaradi tehničnih in drugih težav, temveč enostavno radi tega, ker so nekateri gospodje mislili, da bodo, preden pride ljudstvo do besede, uredili državo tako, kakor bi jim bilo všeč, napravili vtisk, da so razmere že neizpremenljive in prisilili ljudstvo, da bi jim priklimalo. Amen ter živelo v hiši, katere si ni zgradilo samo. Še danes mislijo nekateri, da imamo v Jugoslaviji že gotovo stebre in strehe, katerih se nihče ne sme dotakniti. To je prvo, o čemer hočem govoriti.

Volitve, ki stoje pred nami, imajo nalogo sestaviti konstituantno. To se pravi parlament, ki naj državo osnuje in uredi. Iz tega izvira, da ne moremo ničesar, kar doslej obstoja, smatrati za stalno, za urejeno in nedotakljivo, temveč da stojimo danes pred njo in da bo moral napod 28. novembra določiti sam, kaj naj se po teh volitvah izvrši in zgradi.

Leta 1914. je napoved najboljših zločinskih vojne na tem svetu pogleda v notranje življenje narodov in presekala nit razvoja. Potem je šest let sledilo prelivanje

krvi, uničevanje, moritev, postojanje in beda. Ko so ljudstva izkryavala, prihajajo nekateri modrijani, ki mislijo, da se preko teh šestih let lahko napravi križ in da se da zgodovina zopet privzati na dneve iz leta 1914., kjer se je po njihovem mnenju ustavila. Šest let smo noreli, sedaj postanimo pametni, to se pravi taki, kakršni smo bili pred vojno.

To se lahko reče, a kar se lahko reče, se ne da vedno izvršiti. Ta vojna ni morda le epizoda, ki se zapiše v knjigo in pozablja. Ta vojna je tako vplivala na svetovne dogodke, da ni le zapustila svojih sledov, temveč da je kratkotrajno prevrnila stari svet, da je na razvalinah starega sveta treba ustvariti nekaj novega. To velja za vse države, tedaj tudi za Jugoslavijo. Tudi Jugoslavija je nekaj popolnoma novega. Kdor hoče 28. novembra razumno glasovati, mora imeti pred očmi, da gre v naši državi za nekaj povsem novega, a ne za prepekovanje starega kruha, da bi izgledal kot svec.

Avstrijo je vzel hudič Kar so Habsburzi posejali, so poželi. Sedaj naj ostanejo, kjer so, bog z njimi! Z razmerami stare habsburške monarhije nimamo več razčunosti.

Toda če smo si na jasnem glede tega, si moramo biti ravno tako na jasnem glede drugega, namreč, da Jugoslavija ne more biti pritlikava katekoli prejšnji državi. Ako ni Jugoslavija nadaljevanje stare Avstrije, tudi ni enostavno povečanje stare Srbije. Položaj je tak, da kadar se konstituantna, ni več Srbije, ni več Avstrije, ni več Črne Gore, temveč le ruine, na katerih ima konstituantna zgraditi nekaj novega, kar mora biti tako urejeno, da bo za narod čim najbolj preskrbljeno. To je edini zakon, ki mora in sme voditi konstituantno.

Iz tega izvira, da se morajo oni gospodje, ki prihajajo v volilni borbi k nam in določujejo točke, katere naj se iz diskuzije kar izpuste. Tako na primer naj bo aksiom, naj bo veljavno in nedotakljivo, da je naša država monarhija pod dinastijo Karađorđevićev. Radi bi vedeli, v ka-

terem svetem pismu stoji zapisano, da mora biti, da ne sme biti nič drugega. Če pravijo nekateri gospodje, da je treba poslati one, ki govorijo o republiki, v blaznico, se mi zdi, da potrebujejo zdravniške pomoči bolj oni, ki govorijo, da moramo sprejeti stvari, ne da bi smeli o njih razpravljati. Ne vem, kdaj je imel jugoslovanski narod prihko jasno in veljavno povedati, kam si želijo, ali je za monarhijo ali je za republiko. (Nadaljevanje).

STARA PESEM SE PONAVALJA.

Chicago, Ill. — Mesto ima novega policijskega načelnika. Garrityja je nasledil Charles C. Fitzmorris. Velebizniško časopisje je ob njegovem nastopu ponovilo staro pesmico, katero je pelo ob nastopu vsakega novega policijskega načelnika, da so zdaj dnevi hudodelcev v Chicagu šteti.

Pametni ljudje se takim slavnim splovom smejejo, kajti sprejemiti bo treba še marsikaj, predno ne bo več hudodelcev v Chicagu.

DOPIS.

Hermine, Pa., 20. okt. 1920.

Prešli teden sem si ogledal kraj in zemljišča v North Carolini, katere prodaja naš rojak Skubie. Ne bom opisoval krasno vožnjo po Potomac Riverju in potem zopet nazaj, ampak opisati želim, kaj sem videl v North Carolini, kakše prideleke imajo tamonjski farmarji in kaka so zemljišča, katere prodaja Skubie.

Povem naj, da od Skubiea sem že enkrat kupil farmo v Sheldonu, Wis., katero pa sem prodal in da sem imel sedaj zopet toliko zaupanja vanj, da sem si šel ogledati tudi zemljišča v North Carolini.

Predvsem naj konstatiram, da je podnebje v teh krajih idealno, zdravno, naravnost krasno. Ljudje in otroci izgledajo zdravi in močni, mrazu še do sedaj ni bilo in domačini trdijo, da ni nobene vročine poleti in da je zima, jako mila. Otroci se sedaj hodijo bosi in zelo sem se čudil, ko sem videl polje, na katerem so šele pred dobrimi tremi tedni posadili ka-

ni krompir, za katerega trdijo farmarji, da bo še dozorel pred mrzom. Voda je dobra in se da prirežati z ono v Wisconsinu, kjer se dobi v resnici dobra pitna voda.

Resnica je, da so farmarji že pospravili veliko poljskih pridevkov, ampak odkrito povedano, letina, ki je še stala na poljih, je vredna vsega obéudovanja. Koruza bo šla okoli 70 bušljev na akker. Koruznica je po 12 in 16 čevljev visoka in vsaka druga ima po dva klasa. Bombaž so ravno sedaj obirali in tobak je že pobran, izzemki tistega, ki je bil puščen na seme in potem smo lahko sodili, kaka visok zraste tobak.

Videli smo polje g. Wilkersona, kjer je imel ogromen pridelek raznega krompirja in ko je tega izkopal, je posejal koruzo, kateri smo se vsi čudili. Prst na Wilkersonovi farmi je skoro taka kot na zemljiščih, katere prodaja Skubie, edino s to razliko, da je prst v slovenski naselbini še bolj črna in bolj rodovitna. Sladki krompir je tako lep in grmi so polni, tako je z vsemi drugimi pridečki.

Bili smo na mnogih farmah, med temi tudi na farmi g. Cooperja, ki je prišel iz Illinoisa. On ima 575 akrov koruze, katere ni nikoli ogrinal, katera pa tako dobro kaže, da bo ž njeno napolnil velikanski "corn crib" v kateri se spravi 30.000 bušljev koruze. Na njegovem vrtu so pridelali letos že tri nasade.

Vsak farmar ima zasajeno tudi sadno drevje za lastno potrebo. "Supernong" trto je videti povsod. Hruške so debele kot pesti, jabolka so polna in videli smo že tretji sad na figovih drevcih. V teh krajih raste pet vrst trt, ampak naše trte nisem videl, vendar mislim, da bi tudi ta uspevala in dobro rodila.

Mesto Washington, N. C., je jako lepo in čedno mestce, ravno tako tudi Plymouth. Zraven slovenske naselbine teče Norfolk Southern praga in postaja Mizel je takoj zraven teh zemljišč. Na severni strani naselbine gre zopet druga železnica, tako da so transportacijska sredstva jako u-

godna. Prst je v resnici tako črna kot tinta in prepričan sem, da bolj rodovitnega sveta ne bo zlahka najti. Razume se, da je potrebna kanalizacija na teh zemljiščih, ker dokler ni kanalov in potov, se te zemlje ne more obdelovati. Ker ležijo zemljišča v lepi ravnini, je naravno, da potrebujejo kanalizacije in s to je kompanija že prišla. Na tleh mesta so že tri stroji, dva že delata kanale in pota, en velik stroj, ki bo kopal 24 čevljev širok in do 14 čevljev globok kanal, pa sedaj zlagajo skupaj, četrti stroj pa je na potu. Inženirji in Mr. Skubie so nam povedali, da bodo kanali in pota do naše naselbine zgotovljeni najzadnje do 1. julija.

Kamenja nismo videli prav nič in bojim se, da ga sploh ne bo težko dobiti za podzidavo hiš. Komarjev in take mrčesi tudi ni, je pa kakor pravijo precej srn in tudi kak medved pride iz oddaljenih hribov.

Na nekaterih kosih je jako lep les, ki ima dobre cene, so pa tudi take parcele, ki se bodo dale za najmanjšim naporom spraviti pod plug. Meni je znano, kako se čisti svet, ker imam skušnje iz Wisconsinu in zato lahko rečem in bi tudi svetoval vsem tistim, ki želijo hitro kaj pridelati, da kupijo odprti svet. Kogar pa veseli les in ladiranje storov, pa bo našel dovolj takega sveta, kjer je na njem v resnici lep les.

Reči moram, da sem bil zadovoljen z vsem, kar sem videl in da bo to v resnici najuspešnejša slovenska farmarska naselbina, ko hitro bodo zgrajeni kanali in pota in se ljudje naselijo.

Joe Hitzler

Opomba: Ta dopis je bil poslan na uredništvo Prosvete od Joe Hitzlerja, ker pa uredništvo več ne priobčuje po zaključku tisk, odbora zastoj takih dopisov, je bil dopis vrnjen, na kar je bil zopet poslan nazaj kot oglas upravi. Kogar zanimajo zemljišča in ga veseli kmetijstvo, naj se obrne za nadaljša pojasnila na A. H. SKUBIC & CO., Room 79 Metropolitan Block, Chicago, Ill., ki prodaja zemljišča v slovenski farmarski naselbini v North Carolini — (Advertisement).

Kostanjevec: SOLNČNIH TLEH. —POVEST—

(Nadaljevanje).

to je priklimal. Sree mu je bilo hitro, da so se bližali vrhu. Razmurenje, radno ni poznal, se ga je sedaj ne. Ko se je voz ustavil, je zamišljeno dostojno pripravil na to, kar je bližnjem hipu.

Ob tvojem pogledu vzkipi sree, se mu je podvojilo hrepenenje. Ti sa- mo si in v kopnenje. Kdor te je enkrat zabl, nazaj mora ob tvoje obali, na tvojo sveto bližino, nazaj v tvoje solnee, v bleščobo, v tvoje narobe. Tisoč imaš rok in roka tisoč vezi, ki vežejo nase in ne izpu- sta njim, ki hoče ubežati, se vijejo kakor njegovih nog se opletajo kakor polipi, ob- mora in se vrtni. Nazaj! Tisoč si že odha- so se morali vrniti, tvoje pesmi so zaželeli, se so legli za vedno k tvojim nogam. Umira- so se upirali pogled v tvoje veličastvo in v tvoje objema so zatisnili oči. Ti si hrepe- ti si uteha in pozabljenje!

Nje prvi silni objem je začutil danes Mir- odipnik na vrhu ob obelisku. Omamljen se je vdal, ni se mogel ubraniti. Gladka opojnost razleza po njegovih žilah, porodilo se je pr- odoljivo hrepenenje. Kakor bi se od neke a čudovite ubrana pesem nevidnih pevcev, lo spremljana od nevidnega zhora krilat- ni je stal pri konjih in topo zri na Trst. Zaznane so bile njegove ustnice, na usnja- znanje niso bile zapisane njegove misli. Brez- je stal, opirajoč se z levim komolcem na stopalo, z noge na nogo.

bil, da odrineva, gospod. Sicer se ne- niti nočoj, je nazadnje opozoril Podlip- niti boste itak kmalu Trsta, kakor sem- jaz, zato ga ne poširajte še sedaj."- nik se je zdrnil in skočil na voz.

hajdiva, ako tako misliš," se je za- gonduil vozniku smotko. "Navzdel mo- ni kakor velika gospoda."

ku so se nategnili usna. Zarežal se je- an belezu kruhu in ugriznil v smotko.- nagle navzdel. Konja sta morala za- z, da so silili komati na ušesa in so se- re skoro dotikale prvil.

o doli je težalo mesto. Dim je polegal- jami, videlo se je nerazločno kakor iz- v pristanšču je hile svetleje, jasno so se- vidni parniki ob porsolu S. Carlo in ob- ita, veselo so se zibale jadrenice z viso- čori, kakor veliki metulji so nad mor-

ako gladino vztrepetavale ladje s svojimi belimi jadr. Nizka istrska obala se je pogrezala na jugu v morje.

Čuj, kakor bi se bila naenkrat odnekod pri- tepla in vzrojila burja. Kakor bi v daljavi stre- ljalo, kakor bi se valile stene v viška v dolino. Za hipee preneha na eni strani, pa zavriši od druge, od tretje, od vseh. Hipoma je bilo zašumelo me- sto, oglasilo se je kruto in trdo. Tisoč žilavih in izpitih rok, stotine utrujenih živalskih nog pro- vzročujejo besnenje tega hudournika, drvečega po vzduhu.

Podlipniku je na nekem ovinku hipoma vze- lo sapo, kakor bi se bila nenadoma odprla vrata velikanse žareče peči. Nobene sapice več, ki so ga dozdaj hladile po poti čez Kras. Solnee zastr- to z lahko sivkasto kopreno, njegovi žarki samo razbeljeno tekoče železo. In to že zdaj v septem- bru! Podlipniku je leglo na prsi, vznik pa se je obrnil režeč proti njemu:

"V peči smo, gospod, haha. Kolikrat sem se svojočasno emaril in pražil na tem ražnju. Pa me ne bodo več! He, počasi, konjiča!"

Podlipnik ni odgovoril. Drugačne misli so vrvele po njegovi glavi ob pogledu na mesto, ki mu naj postane novo zavetišče njegovega življe- nja. Kako se bo odlele razvijala njegova bodoč- nost, kako dolga in kakšna bo tam njegova pot, kakšen konec? Ni bil mahušneč: njegovo šibko telo je podpirala krepka volja, velik in močan duh, a sedaj ga je vendar zaskrbelo, se ga je ven- dar polnčala nepoznana plahoost. Pred čim pla- host? Ni si mogel raztolmačiti. Ali se ni odpravil tja doli sam in radovoljno, poln upov in nad, po temeljitnem preudarjanju in poln samozavesti? In sedaj naj bi se oplasil še preden je noga njegova prestopila novi prag? Ne, tega ne! Siloma je dvi- gnil glavo in se je izkušal otresti neplodnega raz- iskavanja samega sebe. Toda voz je že zavozil na trdi mestni tlak, iz sree njegovega pa ni še izgi- nila bolna misel.

Ko je Podlipnik odpravil voznika, je šele prav začutil svojo osamelost in zapuščenost. Ob- jele ga je bilo mesto in sprejelo neprijazno. Po ulicah voz pri vozu, ropot, da so bolela ušesa, od tlaka puhteča soparica, vonj po prahu, iz stran- skih oških ule vonj po plesnivosti in umazanosti. Ob vsakem koraku tuji nepoznani obrazi, od ni- kodar znanega prijaznega glasu.

Zahrepenel je nazaj po tihni dolini; izprehod ob obali, dasi tako slikovit, ni vplival tisti dan na njegovo sicer za naravno krasoto tako dovtetno dušo. Truden se je vrnil proti večeru v hotel, kjer je prenočeval tisto noč, kar na svojem no- vem mestu se je hotel predstaviti šele drugi dan, četrst in izpočit.

Dolgo ni hotel spanec na njegove oči. Po- tlaku so se vedno ropotale kočije, plinove svetil- ke so svetile z ulice v sobo, znanaj je vrelo še ži- valno življenje. Iz bližnje krme se je glasila harmonika, so se žuli hripavi možki in ženski gla- savi.

(Dalje prihodnjik.)

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljatve v staro domovino poslane po

SLAVONIC IMMIGRANT BANK,

ki je pod neposredno kontrolo bančnega ministrstva države New York.

Kdor z našim posredovanjem pošlje denar svojem v staro domovino ga izplačamo na- slovniku v teku treh tednov in pošljemo po prejemniku denarja lastnoročno podpisano pre- jemno potrdilo v teku šestih tednov. Po nam poslani denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakšnega odbitka za kakršnekoli stroške. Obstoj sicer Banke ki računajo stroške za pošiljanje po- šiljalec in prejemniku, s mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cene, ki Vam jih nudimo v ju- goslovanskih kronah ali dinarjih izplačujemo v celoti in ne računamo za to nobenih stroškov. Cene de- narju oglašujemo v listih, kar Vam je dokaz, da so iste najcenejše in da ne računamo enemu več drugemu manje. Druge banke pravijo, da tudi one pošiljajo denar po najnižjih cenah, pa tega ne oglašujejo v časnikih, kakor mi, ker bi se na ta način vidilo, da so njih cene višje od naših.

Kadar ste poslali denar v stari kraj, tedaj vzemite list v roke in pogledajte naše cene od tistega dneva, katerega smo mi od Van denar prejeli in hote videli, da smo Vam računali po trdnih cenah dotičnega dneva. Če pa pošljete denar po drugih bankah, Vam oni računajo po njih volji, ker nji- hovih cen ne znate in vrh tega se odbijejo precejšen znesek za stroške od svote, ki jo ima naslovnik prejti.

Ako vzamete to v obzir, boste videli kdo deluje najcenejše in najpoštenješe.

Naša Banka je DRŽAVNA BANKA s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplača- nim rezervnim fondom od 30.000.00 dol. in ta cel kapital in rezervni fond je poročstvo za gotovo in točno izplačilo poslanega denarja v starom kraju v teku treh tednov. Vsa izplačevanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno naš tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlovič.

Razn najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo

PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE

preko Atlantskega oceana, Sredozemskega in Jadranskega morja. Neposredni smo zastopniki vseh parniških društev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, ako nam to za časa namanite.

Bliže naše banke nahaja se 10 hotelov, ki prejemajo izključno le naše ljudi na hrano in prenočišče, v katerih je za celo poluzbo določena zmerna cena, preko katere ne sme noben hotelir računati, ako želja naše potnike poslužati. V tih hotelih ste kakor doma, tu najdete svoje rojake, ki potujejo v stari kraj, hotelir Vas popelje na konzulat, pomaga Vam vse potrebno pri potovanju, tako da se Vam bi treba za drugo brigati in vas končno povede na parnik z Vašo prijako.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za te brezplačno.

Pripravljamo potnikom paze (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge k temu potrebne spise.

Mi nismo navadna parniška poslovalnica temveč

DRŽAVNA BANKA

in zato nimamo prenočišč, ne kuhinj in ne hotelov, ker se prave banke na bavijo s hotelirskim poslo- vanjem. Pobrigali smo se pa zato, da naših potnikov ne bodo nepošteni hotelirji skubili in strigili, temveč da bodo prišli v dostojno hišo, kar nam jamči naš imenik z 10 hoteli.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street,

New York, N. Y.